

Observatoriul este de done ori in
septemana, Mercuria si Sambata.

Pretiu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu
7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu
la casa cu 1 fl. mai multu pe
anu; — trimisu cu post'a in
laintulu monarchiei pe 1 anu
intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. —
In strainatate pe 1 anu 10 fl. seu
22 franci, pe 6 luni 5 fl. seu 11
franci. — Numeri singuratiei se
dan câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu VI.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie seu linia, cu
litere merunte garmondu, la prim'a
publicare câte 7 cr., la a don'a si
a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste
aceea 30 cr. de timbru la tesau
rulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face
in modulu celu mai usioru prin
asemnatiunile postei statului, a-
dressate de a dreptulu la Redacti-
nea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 52.

— Sibiu, Sambata 2/14 Iuliu. —

1883.

Abonamentu nou

la

„Observatoriulu“

pe semestrulu alu 2-lea din anulu alu VI-lea, carele
se incepe din 1/13 Iuliu 1883 si ese regulatu
de done-ori pe septemana.

Pretiu este insemnatu de asupra si alaturea
cu titulu, adeca inlaintulu monarchiei pe 6 luni
4 fl. v. a., pe 12 luni 8 fl. v. a. In Romani'a
totu numai cu 8 fl. pe anu, daca se prenumera
directu la post'a Romaniei. In afara de monarchia
11 franci pe 6 luni, 22 franci pe 12 luni.

Espeditiunea prin posta e cu atatu mai
regulata, cu catu liniile posteloru se inmultiescu
pe fiacare anu in tote regiunile si directiunile,
spre mare comoditate a publicului.

Ori-ce reclamatiune se se faca celu multu in
optu dile, spre a se implini in regula.

Celu mai usioru modu a prenumera este prin
mandate (asemnatiuni, blanquette) postali. Dara
adresele se fia scrise exactu pe cuponulu blan-
quettei, in dosu. A se adressa de a dreptulu catre
redactiune: Sibiu, Piat'a mica 27.

In locu de articlu primu.

Citimu in diariulu oficiosu „Hermannstädter
Zeitung“ Nrulu 158 din 10 Iuliu: Pentru in-
spectiunea fortificatiuniloru dela frunta-
riele Transilvaniei s'a delegatu o comisiune
compusa din escel. sa domnulu comandante de corpu
FMLocotente br. de Schönfeld, din directorulu
artileriei colonelu Fischer, chefulu corpului de geniu
colonelu Killiches si unu capitanu din statulu
maioru. Acea comisiune va fi in 14 Iuliu la
orasiulu Kézdi-Vásárhely, de unde voru merge
la Poian'a-sarata (adeca in passulu Oituzu, prin
care esi in Moldov'a la Bacau), de acolo la satulu
Buzeu si in vam'a Buzeu (spre Valenii-de
Munte si Buzeu in Munteni'a).

— Afara de cei patru membrii ordinari ai

comisiunei regulat'orie de fruntariile tieriloru au
mai fostu denumiti in acea comisiune ungaro-ro-
manesca ca membrii cu missiune provisoria,
prefectii (comites supremi) si vice-prefectii
din comitatele Bistritia-Naseudu (de catre
Bucovin'a si Moldov'a), Ciucu, Treiscaune (ambe-
le secuiesci vecine cu Moldov'a), apoi din Brasiovu,
Fagarasiu, Sibiu, Huned'ora, adeca preste totu de
a lungulu fruntarieloru, cu scopu invederatu pentru
ca toti acei functionari dela administratiunea po-
litica se ia parte fiacare in comitatulu seu respectiv
la lucrarile comisiunei susu numite.

Förte bine, se ia parte acei functionari politici
la acea comisiune speciale, daca se pricepu la
lucru; dara ca se se pricepa bine si se pota co-
opera in deplina cunoscintia de cauza, se cere dupa
a nostra opinie modesta cunoscintia perfecta a
regiunei muntene din comitatulu fiacaruia, se fia si
informati despre unele processe vechi si förte sem-
nificative, portate pana in secolulu nostru intre
unele comune moldavo-roman. cu altele transilvane.

Despre membrii comisiunei din Romani'a nu
scimu pana acum se se fia luat mesuri, ca se le
merga si densiloru la timpulu seu membrii ad hoc
din fiacare districtu limitofu; se pote inse prevedea
ca voru avea si aceia lipsa mare de informatori si
mai alesu de betrani dintre 80—90 de ani. La
noi in Transilvani'a n'au fostu pana acuma nici-o
raritate processe de ale comuneloru unele cu altele,
care au duratu dela cate 50 pana la 100 si mai
bine de ani. Multe au fostu innecate in sange la
1848, altele se mai traganescu si pana in dio'a de
astadi, buna-ora precum este chiaru si acilea in
vecinatatea nostra imediata processulu comunei
Resinari cu comun'a Cisnadiora si altele multe,
unele in comitatulu Fagarasiului, altulu colossale alu
Brasiovului cu Sacelele (asia numitele Siepte-sate)
situate intre passurile Temesiu si Siantiu etc.

Textulu epistolei ministrului de culte Augustu Trefort catra episcopulu greco-catholicu Ioanu Szabo.

Din Nr. precedente cunoscemu acea epistola
numai in estrasu si asia precumu o comentase „Pesti
Naplo,“ carele ca si ministrulu, cercandu se bage

spaima in romani, face contra loru apelu de a
dreptulu la arme. Tocma de aceea inse noi suntemu
datori noue insine, patriei comune si opiniunei pu-
bliche straine, ca nu numai se cunoscemu textulu
intregu alu acelui manifestu ministeriale trasu de
peru si plinu de invective, ci totuodata se'lu anali-
sedie fiacare din noi cu de ameruntulu. Acea
epistol'a a esitu din pen'a domnului Trefort, nu ca
dela unu omu privatu, ci de a dreptulu ca dela
ministru vechiu alu Maiestatiei Sale,
si nu uou, ca-ci se afla mai bine de diece ani in
aceea functiune inalta; tocma pentru aceea inse este
cu atatu mai respundietoriu pentru totu ce dice si
face, daca nu corpuriloru legislative actuali, de
siguru inse istoriei, de a carei judecata drepta nici
ca va scapa.

Epistol'a desu citata a ministrului culteloru
dupa textulu publicatu fara titulatura in diariulu
oficiosu „Nemzet“ Nr. 183 suna in traductiune asia:
„La propunerea consiliului de ministrii Maiest.
Sa prea gratiosulu nostru domnu si rege te a im-
partasitu pe Ilustritatea ta cu o mare distinctiune.

Am rogatu pe domnulu comite supremu br.
Dionisiu Bánffy, ca emblem'a aceleia se ti-o dea.
Acestu oficiu l'asiu fi implinitu eu insumi cu cea mai
mare placere, si cu acea ocaziune mi-asiiu fi impli-
nitu promisiunea de a veni chiaru in ver'a acesta
la Gherla, ca se pociu vede, pana in catu lipsescu
in residentia episcopiei tote de cate are lipsa epis-
copulu ca se lucre cu bunu rezultat. Intru adeveru
ar fi timpulu de a face aceea ce n'au facutu acele
guberne, care ne avendu inaintea ochiloru adevera-
tele lipse a le biserice, ci velleitatile (poftel
capritiose) ale nationalitatiloru, au intemeiatu
episcopii, fara ca pe acelea se le fia provediutu din
punctu-de vedere bisericescu cu institute necesare.

Domniata cu tote acelea lipse scii se 'ti im-
plinescu misiunea dtale. Deci pre candu te felici-
tediu pe Il. ta pentru acea distinctiune, nu pociu
se nu'ti gratulediu totuodata si pentru acea proce-
dura intielapta si implinita cu tactu, cu care iti gu-
bernedi dieces'a. DTa scii se pui in cumpana
drepta recerintiele naturali ale po-
porului DTale cu postulatele (követelményei)
biserice catholicesicu ale statului

Foisiór'a „Observatoriului“.

Evulu modernu.

(Urmare).

Pe timpulu lui Constantinu, Pipinu, Carolu Magnu,
era cu totulu altcum faci'a lunei decatu adi. Atunci
mai multa moralitate, justitia si mai pucina inviolare in
drepturi naturali si positive, decatu acum; atunci jure-
prudenti'a si legislatiunea basata atatu pe dreptulu emi-
nentu romanu, catu si pe moralulu lui Christosu. Adi
nedreptatea, crimele, insielatiunile si sofismele netrebnice
politice sunt la loculoru. Atunci onóre si caracteru;
adi onóre si caracteru, vorbe góle! Atunci religiositate,
adi teismu si ateismu crasu.

Atunci biserica se tinea cu statulu de mana, adi
statulu nu vrea se scie de biserica. Atunci educatiunea
si scol'a erau ficele biserice; in evulu si seclulu presente
se sbuciuma ca instructiunea nu are nimicu de a face
cu biserica, ma' aceea instructiune se tine adi de buna,
care a despartita de biserica. Atunci scol'a era un'a
cu biserica, astadi, dorere, intre scola si biserica seclulu
nostru pune unu muru chinesisu. Si apoi se mai vedi
instructiune si educatiune! Nu pote fi altcum decatu ca
aceea a Francmaconiloru si a rationalistiloru moderni.

Éta caracterulu seclului si evului modernu. I)

Pe timpulu candu inca mai susta imperiulu romanu,
independenti'a si auctoritatea prelatiloru bisericesci era
recunoscuta prin edicte; astadi ei sunt in mare parte
sub controlulu poterei civile, ma' sabi'a lui Damocle
aterna preste capetele loru. II)

Se ne pronunciamu scurtu: Seclulu nostru e se-
clulu nerespectarei poterei ddieesci, e seclulu reactiuni-
loru, contra totu ce e santu, dreptu si adeveratu; este
seclulu scepticismulu, rationalismulu si nihilismulu. In
evulu mediu, d. e. spiritulu ori-carei natii era pentru
a se intrece in adorareacelor sacre; astadi acelu spi-
ritu nu mai exista! Atuncidreptulu internationalu era
mai respectatu decatu chiaru astadi; ca-ci press'a eu-

ropéna numesce Europ'a acum Prussi'a, acum Russi'a,
acum Franci'a, acum Angli'a. Popórale debile si mici
sunt supuse arbitriului poteriloru mai mari, ca-ci chiaru
Montesquieu dice: „Statele mai mici au de a'si multiamí
subsistenti'a loru neintielegerei poteriloru intru impar-
tirea loru.“ Astadi o politica pecatósa fara ecuitate si
consciintia, ca-ci insusi Leibnitz recunósce, cumca des-
fréuriloru evului mediu erau eflusulu patimiloru omenesci,
desfréuriloru evului modernu sunt inse eflusulu rusinosu alu
spiritului demoralisatu. (Bohl). In evulu mediu vocea reli-
giunei era o sententia fara apelu, astadi cine mai asculta
de vocea ei, má se incerca a o estermína; dara cu greu
va fi acesta; ca-ci: Nunquam eripient nobis homines
quod Deus tanta contulit liberalitate!...

Saadi Efendi, celebrulu istoriografu turcu scrie
estu-modu: „Ori-catu de innuoratu se fia ceriulu politicu,
ori-catu de critice se fia timpurile pentru unu poporu;
daca in acelu poporu mai arde lamp'a spiritului religiosu,
de securu nuorii voru disparé; va aparé era auror'a
zimbitóre; era daca in acelu poporu e potolita schintei'a
religiunei, de ar fi ceriulu politicu catu de serinu, cine
va poté garantá, ca elu nu se va innuora indata?!“ si
acesta o dice unu turcu.

Intru adeveru in evulu mediu era sclavi'a si fea-
dalismulu, dara ore astadi nu sunt de acestea? Ore nu
jace si astadi poporulu in servitute si nedreptate? Ore
miseri'a si proletariatu nu au devenitu adi o cestiune
universalé; dara o cestiune, de carea nu multu 'i pasa
aristocratiei.

Cu inceputulu evului modernu omenimea se divide
in doué grupe: in ómeni fideli crestianismu'ui si in ómeni
anticrestini. Va se dica, cu inceputulu evului modernu
Europ'a nu mai este aceea ce fusese pana atunci. Aparu
deosebite secte, scóle filosofice si juridice, aparu spirite
reactionarie. Europ'a intréga e subminata. Regii sunt
ucisi. Paulu I e omoritu in palatulu seu in an. 1801.
Ludovicu XVI e ucisu, Maria Antoinetta e ucisa. Ro-
bespiere si Danton scalda ghilotin'a in sange. Anulu
1848 e anulu reactiuniloru. Cu tote ca revolutiunea
francesa e privita ca unu ce binefacatoriu nu numai

pentru Franci'a, ci pentru intréga Europ'a, de-óre ce
prin ea s'au decretatu drepturile naturale si sante ale
omului, totusi astadi acestea drepturi in mare parte
sunt calcate, in catu se pare ca spiritulu celu reu totu
nu se pote invinge. Cu dreptulu potemu spune evulu
modernu, ca in asta privintia elu este mai departe de-
catu a fostu evulu mediu.

In evulu modernu, cum amu disu, aparu mai multe
scóle politice, filosofice si teologice. Baruch Spinoza
sustine ca tote sunt Ddieu. Apoi Montesquieu, Voltaire
fundatorulu liberalismului; Rousseau, Diderot, Pufendorf
si altii. Apoi aparu o multime de materialisti, socialisti,
fatalisti si cine mai scie se'i numesca pe toti?

Espunendu-le acestea, noi intrebamu, ce cautu po-
litica in religiune, ce are evulu modernu contra reli-
giunei? Pentru-ce se mira lumea astadi de timpurile
acelea, candu regimulu era unu caracteru mai multu
teocraticu, candu corónele erau considerate ca date dela
Ddieu dupa dis'a: „Prin mine domnescu regii si prin-
cipii.“ Pentru-ce nu se mira acum, candu lumea este
plina de nihilisti si francmasoni, de darwinisti si ateisti?
Pentru-ce nu se mira lumea astadi, candu in Prussi'a si
Franci'a catolicii sunt persecutati? Pentru-ce nu se mira
astadi, candu dio'a dominecei nu e respectata, candu
localitatile publice stau deschise, birturile indesate, tea-
trele pline de publicu. Ore nu e acesta unu despretiu
pentru religiune si Ddieu? Luarea indesiertu a numelui
lui Ddieu se face inca si intre baiatii mucosi de 10 ani,
semnu ca au parinti de tréba. Astadi ca nici-odata se
propaga mai multu prin famlii nereligiositatea, necre-
dinti'a; carti obscene inca sunt destule.

Press'a periodica confinétoriá de rationalismu inca
nu lipsesce. Mai in a. 1880 aparú la Paris unu diariu
intitulatu: „Ni Dieu, ni maitre“, adeca nici Ddieu, nici
stapenu. Dara apoi inca press'a nihilista si francma-
sonica? Pentru-ce nu'si aducu aminte despretiitorii re-
ligiunei, ca singura religiunea crestina a sdobitu ser-
vitutea antica, ea a eluptatu emanciparea femeiei, ea a
pusu occidentulu in relatiune archeologica si scientifica
cu orientulu prin cruciade, ea a ditu nascere maretiei

magiaru; pentru că Il. ta scii că în Ungari'a unu statul poliglotu este imposibil, și mai scii, că statul nu s'au înfiintiatu nici-odata după întinderea limbilor și nici că se voru înfiintia, și că fruntariile formate dela natura și dezvoltările istoriei milenare nu se voru nimici prin aspirațiunile sentimentale ale raselor (soiurilor) de popor.

Noi partile Transilvane și Banatul nu numai că le vomu ținea în mână chartelor Bucureștene și a toastelor dela Jasi, dară dacă se va cere candva, le vomu apăra și cu armele, era pe acei cari aici acasă se ocupa cu fantasii de acestea, îi vomu ști tracta cu energie, fie aceia din ori-ce clasă a cetățenilor de stat.

Ilustritatea ta poți se fi în tota privinți'a de modulu episcopilor bisericii greco-catolice unite, și că atare precum te dore de prosperitatea statului, așa și de a credincioșilor D'ale, pentru-că acestea interese nu sunt opuse, și din această cauză Te rog primesc asigurarea caldurărilor mele simpatii și a distinsei mele venerații.

Budapesta, 1 Iulie 1883.

Trefort m. pr.

Noi dăm și vomu da acestei epistole materiale importante pe care credem noi că o are, de aceea ne vomu mai ocupa de ea cu atât mai virtuos, că o vedem comentată în presa magiara în modu preste totu vrasmasiescu față de toți românii. Noi vedem în această epistolă o insultă făcută romanilor pe atât de mare, pe cât sunt de mari laudele cu care ministrul încarcă pe preas. sa domnulu episcopu alu Gherlei. Tocmai pentru aceea nu este nicidecum de demnitatea unui popor ajuns la conștiință de sine, că se o trece cu vederea p'aci incolo, că și cum acele insulte aru fi venit dela niște studenți, cari își încerca pen'a se face cu ea politică. Amerintările dlui ministru cu arme și cu mesuri brutale nu ne facu nici-o dorere de cap, din cauza că ele sunt lipsite de obiectu. Dnulu ministru vorbește de romani cari alergă după fantasii. Se bage bine de seamă, că și dsa se bate totu numai după fantasii; era aceea la ce voiesc esc. sa se ajunga cu episcopulu Szabo, nu va ajunge până la lumea și pământulu. Totu ce poate se ajunga ministrulu Trefort prin măsurile sale sinistre, ar putea fi: ruin'a bisericii greco-catolice unite. Deocamdata rogamu pe dnulu ministru, că se nu uite nici pe un moment, că astăzi nu se scrie 1740, 1760, ci anul 1883.

Din Austro-Ungari'a.

Maiestatea Sa imperatulu și regele mai petrece totu în partile stiriene spre mare bucuria a locuitorilor.

— Din ordinulu arhiepiscopului primat din Vien'a s'au început a se face rugămini de trei zile în toate bisericile pentru fericit'a usorare a înaltimii sale domnei archiducese Stefani'a. Eve-

arhitecturi, ce admira omulu până astăzi în Notre-Dame din Paris, în biserică santului Petru din Rom'a, în a santei Sofie din Constantinopol, în a santului Stefanu din Vien'a. III) Nu si aduca aminte inimiile religiunii, că în țările apusene, cu deosebire în Franci'a, nu a fostu nici-o specie de lipsă omenescă, pentru a carei usorare se nu fia fostu unu ore-care cinu calugarescu. Orfani, morboși, peregrini își aflau consolatiunea în brațiale acestor monahi. Maicile misericordiei (Soeurs de la Pitié) au fostu angajate tutelar pentru omenimea din apus și Franci'a. Dară apoi ce se dicem despre rolulu celu avura monahii în educațiune și instrucțiune. Multi calugari au fostu aceia, ce ridică istoria, arheologia, artele, literale, la culmea perfecțiunii. Cine nu a auditu de unu Atanasiu Chircher calugaru iesuitu, filologu universalu, mecanicu și chemicu, medicu și astronomu; și care a scris atâtea carti, în câtu se mira omulu, cum a fostu cu potența se'i ajunga vieti'a pentru atâtea lucruri. Elu a aflatu și „laterna magică.“ A fostu nascutu la 1602 în Sacsoni'a (Giessen) și a trăit 80 de ani. Nu si aduca aminte de cardinalulu Cinto Al-dobrandini, omu erudit și celebru, care a descifrat: „Nuntile“ numite apoi „Aldobrandine.“ Nu de Capponi, nu de Panciadi, nu de Banduri, care a facutu studii și comentarii eminente despre numismatică imperatilor orientali. Nu de Pignoria, care a descifrat „tablă isia.“ Nu de Richelieu cardinalulu, care fundă în a. 1663 academi'a franceză. IV)

S'a disu de multe ori și de multi, că creștinismulu a împiedecat artele și literale; dară noi nu ne potemu explica, pentru-ce dară chiaru în țările cele mai catolice (Franci'a et Itali'a) au înflorit mai tare artele, poezia și pictura, literale și științele. Acestea restorna ori-ce imputare făcută creștinismulu. Noi la timpulu seu (dară nu acum) vomu edă unu opus ce avemu gata, în care vomu documenta în unu modu pragmaticu, după debilele puteri, că creștinismulu a fostu unu factoru eminentu întru dezvoltarea poporului.

(Va urmă.)

nimentulu ce privesc pe toate poporale monarchiei, se aștepta pe vreo di din lun'a lui Augustu, prevediuta de cerșea Provedintia.

— Pretendentele la coron'a regala a Franciei. capu alu partidei legitimiste cunoscutu sub titlu de comite Chambord, era că pretendentu sub nume de Henriu V, care locuiește de multi ani în Austri'a la Frohsdorf, omu prea înaintatu în etate, s'a bolnavitu asă reu, în câtu abia mai e speranța de scapare. Din această cauză au venit la Frohsdorf celalaltu pretendentu Ludovicu Filipu din ramura burbona a Orleanilor, nepot de fiu alu fostulu până la anul 1848 rege Ludovicu Filipu. Acestu pretendentu fu însoțit de betranulu seu unchiu duce de Nemours și de fiulu acestuia duce de Alençon, care are de consorț pe una din sororile Mai. Sale imperatei și reginei noastre Elisabeta. Cum voru fi regulatu succesiunea la tron, se va afla cine scie candu, căci diarele numai câtu își perdu timpul în această cestiune cu conjecturi.

Dela Frohsdorf ducii francezi au venit la Vien'a, la Budapesta și de aci au mersu la rezidenți'a archiducelui Josifu în Al-Csut. Press'a magiara le face multe de complimente câtu se poate mai lingusitorie, că și cum lumea ar fi uitatu asă curendu blastemele și nedemnele insulte aruncate asupra regelui Ludovicu în a. 1848—9.

— În procesulu dela Tisza-Eszlár s'au tinutu până acum 19 ședințe nespuse de obositorie asă, câtu anume unulu din judecatori după ce lesinase în ședința 17, acum se afla în asternutu. Cu câtu investigațiunea merge mai departe, cu atât procesulu se incurcă mai tare, esu totuodată multe de infamii, torturi și marturii mincinoase la lumina. Tota Europ'a s'a scandalitu de acestu procesu spurcatu și rusinosu pentru țera intrăga.

Din afara.

În Serbi'a mergu lucrurile foarte reu. Temnițele din Alexinatz, Craguievat, Valjevo sunt îndesate cu areștanți politici. Poporul Serbiei adică nu vrea să audă de nici-o relațiune amicală cu Austro-Ungari'a, era diarele serbesci scriu într'unu stilu atât de brutale asupra partidei guverniale, precum se întâmplă numai în epoce sângeroase. Ele amerintă cu funii și cu securi.

— Din Egiptu totu sciri fatali. În Damietta cu 30 mii locuitori moru în câte 48 ore dela 50 până la 70 oameni, în Mansurah până la 100, în alte orașe câte 3 până la 15.

Din Romani'a.

Se face lumina! Amu premisă în Nr. 51 că asupra originei toastului dela Jasi, că și asupra altor incidente politice misterioase odată totu se va descoperi curatul adevăru. Dară lumin'a dorită se face multu mai curendu decât așteptaseramu. Încă nu e lumin'a deplină, totuși ea e de ajuns, pentru-că se se vedea curatu o rețea (mreja) de intrige și blastematii, ale carei țesături și împletituri le pricepu numai oamenii versati și deprinsi foarte bine în labirintulu politice militante.

„Kölnische Zeitung“ (Gazeta de Colonii) este unulu din diarele europene de rangulu întâiu, din cauza mai ales, că informațiunile lui în cele mai multe cazuri se adevărescu. Acelu diariu scrie despre toastulu dlui Gradisteanu între altele:

„Chiaru și în țările în care domnesc cea mai bună ordine, se afla „craie“ de strade, cari spargu ferestrii. Este de regretatu, că se afla și în viața practică oameni de aceia, cari afla plăcere în escese, și ce e mai multu, ei se facu unelte ale intereselor straine. Press'a din Vien'a și Bpest'a înainte de a se fi ocupatu asă multu cu dn. Gradisteanu, ar fi pututu se lu studiat mai bine. Acestu domn a statu în serviciulu partidei conservative până în 1876 și încă cu atâtea pathos golu, cu câtu lupta acum în celalaltu extremu. La unele ocazii a facutu ce e dreptu, sgomotu mare, dară nimeni nu l'a luat în seriosu. Press'a din Vien'a și Bpest'a a facutu serviciu numai vanității (desiertăți) lui Gradisteanu. Despre toastulu lui n'a vorbitu (atunci) nici-unu diariu românesc, ci numai „Independance roumaine“, care stă în soldulu intereselor Rusiei. Celalalte diare românești au luat cunoștința despre casulu acela din press'a europeană. Preste această „Indep. roum.“ a publicatu și scirea falsă, în câtu adică a pusu acele provincii cu numele lor, ceea ce n'a fostu în toastu. Press'a din Vien'a și Bpest'a ar fi trebuit se fia cu mai multa luare-aminte la abuzurile acelui organu alu Rusiei, decât la toastulu acela.“

Adeca din acestea ar esă, cu diplomați'a rusescă s'a folositu de solemnitatea dela Jasi, pentru-că prin instrumentele sale se dusmanesc pe Austro-Ungari'a cu Romani'a până la cutite, pentru-că mai apoi această strimtorată, se ceta ajutorulu Rusiei. Dară se mergem totu după „Köln. Zeitung“ mai departe prin labirintu.

Acelu diariu în alu doilea articolu vorbindu pe largu despre unii pretendenți la tronulu României, se ocupa totuodată de planurile Rusiei relative la Romani'a dicendu, că guvernulu acelui imperiu se încerca se si castige influența mare în statulu acesta. Muscalii adică sunt nacajiti (întrucât și ungurii R. O.), că Romani'a își castigă independența sa. Această se adevărescu și prin următor'a descoperire a unui diplomat rusesc de frunte: „Nu este asă multu de candu eram noi domni în acea țară, era acum ne căuta se tractam cu românii că și cu oamenii cari aru fi noue egali.“

Muscarii se folosesc de partid'a antidinastică că de unelță, că se provoacă turburări în Romani'a. Acea partidă are doi candidați: Unu fiu natural (copilu din flori) alu lui Cusa-voda și pe principele Bibescu.

Cogalniceanu cautandu preteste diverse esise în camera cu cestiunea succesiunii la tron, și s'au silitu a si justifică fraza cu care dicea că „regatul este proclamat, dară nu e consolidatu.“ Acea agitațiune a resunatu în țară fără nici-unu rezultat. Asă dară Cogalniceanu sub scutul ambadorului Rusiei a mersu mai departe și a luat sub protecțiunea sa candidatur'a acelui june, pe care Cusa-voda credindu că este fiu-seu, ilu adoptase și legitimase. Acelu june este în adevăru din princi'a sa crescutu asă, că și cum l'ar aștepta în Romani'a vreun evenimentu universal. Elu înse nu este nici macaru fiu natural (bastard) alu lui Cusa-voda, ci este alu unui Liebrecht, unu omu ventura-țară (aventurieru, Abenteurer), carele fusese favoritulu lui Cusa-voda și în anii din urmă ai domniei lui Cusa-voda joca în București role infame.* (Vedi și „Neue freie Presse“ 7 Iulie și „Romanulu“ 30 Iunie).

Îndată înse ce a fostu pusă la ordinea dilei pretendenți la tron, concordi'a partidei antidinastice a si fostu spulberată. Căci adică celalaltu consorțiu (din Munteni'a?) a candidat de pretendent la tron pe principele Georgie Bibescu, pe fiulu lui Bibescu care domnise înainte de 1848. Georgie Bibescu traise mai înainte în Franci'a, a luptatu alături cu francezii în Algeri'a, în Mexico și mai în urmă contra Germaniei, era de romani nu ia pasatu. Limb'a română a început se o învetie pe candu era de 50 de ani. Renumelu seu l'a castigatu prin casatori'a sa cu duces'a de Beaufremont. După ce n'a pututu se remana în Franci'a, s'a încercatu se se înalte pe tronulu Bulgariei, cu acesta înse a cădiutu la o rolă ridiculă. După acestea înainte cu câțiva ani se asedia în Romani'a, unde cu ajutorulu diariului „Independ. roumaine“ s'a încercatu se joca o rolă. Soții sa cea ambițioasă s'a silitu în București, că se si face din cas'a sa unu centru cu ospetiele sale maretie asă, că din saloanele sale esiau multe observațiuni reuțioase asupra parchiei regale (pe românește în limb'a poporului: clevețe de guri rele femeiesci).“

Pe câtu cunoștem și noi starea lucrurilor de preste munt, în acestea revelațiuni esite în „Köln. Ztg.“ se coprinde multu adevăru, era ce nu ar fi tocmai exactu, credem că se voru afla altii că se rectifice sau se întregesc.

Êta și în acestea revelațiuni câteva exemple de secrete și misterii, cum amu dice subterane, în politică militanta. Ele stau ascunse, dară în deplină activitate cu anii întregi, fără că publiculu cel mare se potoa văsa de existența lor. Într'aceia chiaru și unele diare din cele mai inganfate și guralive batu câmpii cautandu adevăratele cauze ale evenimentelor pretotindeni, numai nu acolo, unde se afla ele pitulate. Êca acum dati pe față și fundatorii diariului „Independ. roum.“ și rol'a venturatoriului Galli, adus cine scie din ce colțu alu Franciei sau alu Italiei.

În câtu pentru pretendenți, cam bate la ochi, că astădată principele Grigorie Sturdia (fostu Muchlis pasia), cumnatu cu Gorciacoff, nu mai figură între candidați.

— Eri în 27 Iunie st. v. s'au facutu împărțirea premiilor la Asilulu „Elena Dâmbă.“ D. ministru alu instrucțiunii a presidatu această solemn-

*) Infamiile acelui veneticu Liebrecht mai sunt până astăzi în memoria proșpeta la Bucureșteni. Acelu charlatanu dacă nu fugea, era se o patia foarte reu.

nitate. Elevele asilului au cantat mai multe coruri. Cele cari au absolvit clas'a VI au recitat mai multe poesii, compuse de densesle pentru Maiestatea Sa Regina, pentru fondatorii si protectorii Asilului. O eleva a tinut o disertatiune asupra misiunii institutiei si rolului celui mare, ce-lu are in societate.

Din darea de s'ema a directorului de studii se constata, ca Asilul contine unu numeru de 360 de eleve; din acestea au absolvit cursul normalu de 6 clase 11 eleve, si dandu unu esamenu generalu 'si-au primit diplomele de maturitate, ceea-ce le da dreptulu de a fi institutore. Asemenea 6 eleve au terminat cursul specialu pentru invetiatiore de sate si 11 s'au casatorit in timpul anului, asia ca anul acesta 28 eleve au parasit institutul.

D. ministru alu instructiunii in c'eva cuvinte bine simtite 'si-au exprimat deplin'a sa satisfactiune pentru progresele constatate in Asilul „Elena D'omna,” recomandandu juneloru fete munca continua, care moraliseza si ridica natiunile. Publiculu a aplaudat la aceste cuvinte ale dlui ministru si s'au despartit cu o impresiune forte favorabila despre progresele constatate in acestu institutu de educatiune. („Rom. lib.”)

Circulara domnului ministru de resbelu cu Nr. 4.474 din 19 Maiu 1883, catra domnii prefecti de judetie.

Domnule prefectu,

Dupa cumu cunosceti, legea organizarii puterii nostre militare exige ca totu Romanulu se fie chematu a purta arma in casu de trebuinta. Deci una din conditiile necesari pentru a purta o arma, este si aceea de a sci se ne servim cu ea.

Mijloculu de a pune pe toti cetatenii in stare de a satisface acestei conditii, nu se pote dobendi de catu facendu'i a se aplica de timpuriu la exercituri gimnastice si mai cu s'ema la tragerea in tinta, si in fine la ori-ce alte exercituri cari ar stimula amorulu armeloru.

Asemenea consideratiuni au condus mai pe tote Statele mari a organiza chiaru prin comune societati de gimnastica si mai alesu de tragere in tinta, cantandu a le incuragia prin diferite mijloce astu-felu, ca in Elveti'a, Germani'a, Itali'a, Engliter'a etc., aceste institutii au devenit cu totul nationale. Daca aceste institutii au fostu necesare in Statele cele mari unde mijlocele de aparare nationala sunt multu mai mari, cu atatu mai multu la noi trebuiescu infiintate, ca fiindu folositoare, nu numai din punctulu de vedere alu dezvoltarii fizice, daru indispensabile pentru a da fie-carui cetatianu mijloculu a isi indeplini cu succesu sarcin'a ce i se impune prin legea organizarii puterii nostre militare.

Pentru atingerea acestui scopu, ministerulu face apelu la patriotismulu domniei-vostre si ve roga, ca in intelegere cu autoritatile militare, precumu comandantii corpurilor de armata, ai divisiilor, cumu si cei dela resedinti'a regimenteloru si a companiilor teritoriale, se cautati a organiza campuri si societati de tragere in tinta, festivitati, impartiri de premii pentru cei ce se distingu, si ori-ce mijloce le veti crede de cuviinta, pentru a respandi gustulu acestoru exercituri in tote clasele societatii nostre, atatu in comunele urbane catu si in cele rurale, ca cu timpul se putemu ajunge si gasi in ori-ce Romanu, unu bunu tragetoru, care se fie in stare a putea contribui cu succesu la apararea tiei in casu de necesitate.

Ministerulu de resbelu ve pune la dispozitie campurile sale de tragere, precumu si gratuitu instructorii din cadrele armatei, armele si munitiunile de resbelu necesare, si e decisu a ve da tote mijlocele dependente de densulu pentru a ve inlesni neinterdiata raspandire a acestoru institutii in diferitele clase ale poporului. Comptandu pe amorulu ce ilu aveti pentru institutiunile folositoare tiei nostre, speru, domnule prefectu, ca nu veti neglige nimicu pentru a ajunge catu mai curendu la nisece rezultate, de cari atatu armat'a catu si tier'a ve voru fi recunoscatore.

Primiti, ve rogu, domnule prefectu, incredintarea osebitei mele consideratiuni.

Ministru, I. C. Bratianu.

Studii militare.

Fortificarea Romaniei.

Configuratiunea generala a tiei este desavantagiosa pentru aperiare, ca-ci form'a sa este aceea a unei fasii lungi de aproape 700 de kilometri si strimte de 150 la 200 de kilometri, in mediu. Este invederatu ca cu catu form'a unei tieri este mai pučinu concentrata, adica mai multu departata de

aceea a cercului, cu atatu ea se gasesce in conditii mai rele de aperiare.

Astu-felu ori-ce sistemu defensivu teoreticu este greu de aplicatu la Romani'a. In schimbu tier'a nostra este incadrata aproape de partile cu obstacole naturale de mare valoare, anume Carpatii, Dunarea si Marea Neagra. Obstacolulu Prutului despre Rusi'a este neinsemnatu.

Pentru a fixa sistemulu de fortificare, se facemu ipoteze, spre a deduce operatiunile armatei nostre, si de acolo se determinamu positiunea regiunilor defensive. Nimeni pote n'a formulatu mai bine acestu principiu ca generalulu Maureillan, care dice:

„Pentru a determina sistemulu de aperiare alu unui statu, trebuie se ne punemu intrebarea: Ce trebuie se faca o armata insarcinata a aperi o portiune de teritoriu, candu, prin inferioritatea sa, ea nu este in stare se lupte contra adversarei sale?

La acesta elu raspunde:

„Generalulu comandantu alu armatei reduce la defensiva trebuie se se stabileasca intr'o positiune centrala, care domina bine totu teritoriulu incredintatu pazei sale; acesta positiune trebuie se fie astu-felu, ca profitandu de tote localitatile si fortificandu-se, armat'a se fie in stare a resista la ori-ce atacu directu, fie de frontu, fie de flancu. Acesta positiune centrala trebuie se acopere, in acelasi timp, tote punctele unde se voru stabili depositele de nutrimente, de munitii si arsenalele, trebuie anca ca ea se fie astu-felu, ca daca inamiculu incerca de a o intorce, prin vreo manevra strategica, armat'a se pote sa esa usoru din ea pentru a merge se-lu combata, in momentul candu executandu acesta manevra, elu se gasesce desunitu si lasa descoperita bas'a sa de operatiune si convoiurile sale...”

O frontiera nu trebuie se fie uniformu acoperita cu cetati; acestea trebuiescu asieazate de capetenie imprejurulu positiunii centrale, si daca prin intinderea frontiereloru, este trebuinta de a ave mai multe armate, nu trebuie — positiunile centrale fiindu stabilite — de catu c'eva cetati, pentru a lega aceste armate intre ele si a favorisa actiunea loru simultanea.”

In urm'a acestora, se presupunemu o invasiune in Olteni'a.

La frontier'a acesteia avemu: de o parte Carpatii, era de alta Dunarea. Se scie, de o parte, ca nici unu generalu nu va baga armat'a sa in munti, era de alt'a, ca nici unulu nu va risipi fortiele sale d'alungulu fluviiului pentru alu aperi. Generalulu prin urmare va concentra armat'a sa, va detasia fractiuni de trupe la punctele principale de trecere, spre a se opune inamicului si a favorisa astu-felu concentrarea armatei, in fine se va arunca asupra inamicului inaintea unirii diferiteloru sale corpuri.

In prim'a linie dara, reese necesitatea de a fortifica principalele trecatori ale Carpatiloru. De cele ale Dunarii nu avemu a ne ocupa, mai anteu pentru ca nu putemu face fortificatii pe acestu fluviu, in virtutea tractatului dela Berlinu, si alu doilea pentru ca intinderea liniei defensive ar fi pre mare in raportu cu fortiele nostre generale. Remane dara a fortifica prin cetatii sau forturi de interdictiune trecetorele Carpatiloru, anume unulu sau dou spre Verciorov'a pe calea ferata, unulu sau dou pe Jiu, si in fine o cetatiune pe Oltu la pasulu Turnulu-Rosiu.

In geografi'a militara alui Nioxu, gasimu urmatoarele in privinta acestei trecetori: „Cea mai insemnata din trecetori este Turnulu-Rosiu, adanca de 300—400 de metri, in fundulu careia curge Oltulu. Romanii o fortificaseru, de unde si vechiulu seu nume de Porta Trajana. In luptele dintre Unguri, Romani si Turci, acesta trecetore avu totdeauna o mare importantia. Ungurii batura aci pe Turci la 1442 si 1493. In 1849 pe aci intraru trupele ruse ale generalului Lüders cari veniau se ia in spate pe Unguri, si totu pe aci, batutu de generalulu Bem, elu trebui se se retraga repede in Romani'a.”

Se presupunemu ca armat'a Olteniei a fostu invinsa si este redusa la defensiva. Care este regiunea centrala, inapoia careia ea s'ar retrage spre a se reforma si a infrunta din nou pe inamicu. Acesta este, credemu, inapoia Oltului si centrulu seu ar fi Slatin'a, care ar forma unu capu de podu pe ambele maluri ale riului. Regiunea s'ar intinde de o parte pana aproape de Berendei, unde se incruciseza siosu'a Caracalului-Craiova cu aceea ce merge dela Turnu-Magurele la Slatin'a, era de alta pana aproape de Dragasiani. Se notamu ca la Slatin'a se afla unulu din podurile cele mai mari ale drumurilor nostre de feru si a

*) Casulu din urma nu este adeveratu. Red.

nume pe lini'a de operatiune directa a inamicului catre Bucuresci.

Se observa ca o linie directa a invasiunii fiindu prin trecetorele Turnulu-Rosiu, arip'a dreapta a regiunii defensive a Oltului ar fi amenintata de a fi intorsa curendu, si spre a o asigura ar trebui se se ridice o cetatiune la Ramnicu-Valcii.

In „Die Armee in Bewegung“*), cetimu urmatoarele:

„Unu corpu de trupe operandu in Romani'a, care ar voi se fia stapanu pe Oltu si pe celelalte comunicatiuni intre Transilvani'a si Dunare, trebuie se si asigure trecerea cursurilor de ape importante, Oltulu, Jiulu, etc. prin fortificatii ridicate la l'argu Jiului, Ramnicu-Valcii etc.

Daca armat'a este invinsa si in regiunea defensiva a Oltului, ea se va retrage asupra regiunii a treia, care va fi formata de capital'a tiei.

Se consideramu ipotes'a unei invasiunii a Munteniei, venindu dela Nordu si Vestu.

In acestu casu vomu adaoge la cele ce precedu urmatoarele:

In prim'a linie vomu ave cetatii si forturi de interdictiune ridicate pe trecetorele Carpatiloru, dintre cari principala este Predealulu, prin care trece calea ferata Bucuresci-Brasiovu. Pentru a asigura si mai multu acesta cale, ar trebui se se ridice o a doua cetatiune de interdictiune in valea Prahovei.

In a dou'a linie nu vomu ave nici-o regiune fortificata, ca-ci distanti'a dela frontiera la reductulu centralu este mica.

In a treia linie in fine vomu ave regiunea fortificata a Capitalei.

Se consideramu ipotes'a unei invasiunii a Munteniei despre Ostu.

Daca acesta s'ar efectua prin Dobrogea de jos, precumu noi nu putemu ridica o cetate pe Dunare, la Cernavoda, unde va veni noua cale ferata dela Bucuresci si unde va fi podulu peste fluviu, nu vomu ave in acesta directiune in prima sau a doua linie de catu obstacolulu Dunarii, dupa perderea Dobrogei. Acesta provincie nu ar pute se fie asigurata contra unoru fortie superioare de catu prin o cetate pe Dunare. Ori-cumu, despre frontier'a Bulgariei s'ar pute ridica in bune positiuni defensive cate-va cetatii sau forturi de ocupatiune.

Din contra, daca invasiunea s'ar efectua prin nordulu Dobrogei, Galatii nefiindu fortificatu, odata ce inamiculu ar fi trecut Dunarea si ar fi pus man'a pe calea ferata, nimicu nu l'ar impiedica pana la Bucuresci. Din acesta ipotesa reese importantia Buzeului, care intra celu pučinu in parte, si in ipotes'a invasiunii Munteniei pe la Nordu. De acolo credemu ca Buzeulu trebuie se fie fortificatu. Chiaru daca inamiculu ar voi se-lu evite, spre a inainta directu la Bucuresci, o armata sprinjindu-se pe densa ar pute se o atace in flancu si in spate. Aceeasi manevra s'ar pute executata si in ipotes'a precedentu, asupra unei armate care s'ar dirige despre Dobrogea de jos catra Bucuresci.

(Va urma.)

Correspondentie particularie ale „Observatoriului”.

— Fiindu diariulu „Observatoriulu” ce redigeti si economicu, si fiindu ca in acestu diariu de mai multe-ori s'au publicatu sciri economice, cari forte multu interesedia pe publiculu ce se ocupa cu economi'a, vinu si eu din acestea tinuturi ale Murasului superioru, ca se anuntiu lectoriloru, ca pe valea Gurghiului sunt prospecte forte bune atatu la semenaturile de toamna, catu si la cele de primavara; totu ce supera acestu tinutu este impregurarea, ca in tote dilele cam de prin 8 Juniu a. c. vine cate o ploia, carea nu face alta stricatiune, decat numai intardia si ingreuna facerea fenului; pome inse pe acestu tinutu, fiindu in primavara multe receli, ba chiaru si bruma, nu voru fi multe.

In interessulu publicului patimitoriu voiu mai atinge si impregurarea, ca precum in alte tinuturi multe ale patriei nostre, asia si in acesta fiindu si scaldele sarate dela Jabenitia (Görgény Soakna), cari de prin dilele prime ale lunei lui Juniu s'au deschisu, acolo se afla ospeti din departare insemnata, fiindu ca acum d' vreo cativa ani s'au reparatu multu la densesle, si inca in primavara anului curente se delatura marea pedeca ce retinea omenimea dela cercetarea aceluor bai atatu de vechi si folositoare, prin construirea unui podu bunu preste riulu Gurghiului, carele fiindu unu riu de munte cu valurile sale repedi si insufletorie de frica, facea imposibila trecerea preste densulu.

La delaturarea acestei pedeci a contribuitu multu maritul domnu consiliariu intimu de statu Pausinger primulu inspectoru alu dominiiloru fiscale din acestu tinutu, mai incolo dn. proprietariu si arendatoru alu regaliiloru Grün, precum si dn. pretore din Gurghiu Nagy Tihás cu comunele Adrianu, Jabenitia, Sanmartinu si Solovestru, la ai caroru locitori, precum si la ai Beicei

*) Armata in miscare, studii strategice austriace trad. Grillonu.

romane si magiare, le-au facutu comunicatiunea usiôra si fara periclu. Regretu fôrte tare, cã acestea scalde fiindu de o parte in tinutu curatu romanescu si fiindu puterea loru atãtu de vindecãtoria, in cãtu se potu asemenã cu scald'a oiloru din s. scriptura — nu s'au aflatu o péna romanésca, cã analisandu si descompunendu chemicesce acésta apa, se'i arete adeverat'a putere vindecãtoria. Me nutresce sperarea, cã acésta o va face dnulu Dr. Ceusianu cã doctoru, carele e si mediculu cercului Gurghiu si prin urmare are a face si cu acelea scalde.)*

Solovestru, in 7 Juniu 1883.

P. P.

Convocare.

In conformitate cu §. 21 din statutele asociatiunei transilvane si in conformitate cu concludulu adunarei generale din Desiu de dto 28 Augustu p. prot. 51, adunarea generala pentru anulu curentu se convoca prin acésta in cetatea *Brasiovu pe dio'a de 17/29 Augustu 1883* la 10 ôre antimeridiane, avendu a se continuã in dilele urmatóre.

Aducendu acésta la cunoscintia publica, invitu pe toti p. t. membrii ai asociatiunei a luã parte in numeru cãtu mai mare la siedintiele acestei adunari.

Dela presidiulu comitetului asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Sibiu, in 9 Juliu n. 1883.

Jacobu Bolog'a,
v.-pres.

Sciri diverse.

— (Numerulu studentiloru in universitatile Germaniei). Germani'a intréga are 21 univesitati, din care 10 sunt in Prussi'a, 11 in celelalte tieri ale acelu imperiu.

In tôte 21 univesitati numerulu studentiloru au fostu dupa facultati: in semestrulu II 1883:

Teologi protestanti	3,558
Teologi catolici	811
Juristi	5,426
Medicinisti	6,172
Philosofia	9,117

Sum'a totala . 25,084 studenti.

In alu II-lea semestru din a. 1882 asia dara inainte numai cu 1 anu au fostu in tôte univesitatile Germaniei 23,834 studenti, cu 1260 mai puçini. Chiaru si germanii afla, cã in proportiune cu crescerea numerului locuitoriloru studentii la facultati se inmultiescu prea tare.

Univesitatile Germaniei sunt: Berlin, Bonn, Breslau (Vratislavia), Göttinga, Greifswald, Halle, Kiel, Königsberg, Marburg, Münster, Erlangen, Freiburg, Giessen, Heidelberg, Jena, Leipzig, München, Rostock, Strassburg, Tübinga, Würzburg. Cele mai cercetate au fostu: Berlinu de 4062, Lipsia 3097, München 2295, Breslau 1559, Halle 1414, Tübinga 1373, Bononia 1165, Heidelberg 1019, Würzburg 1085 studenti. Altele au totu mai puçini pâna la cea din Rostock cu 231 studenti.

Acestea dupa tabele publicate in Münch. Allg. Ztg. Dara univesitatile din Germani'a si anume cele mai renumite cu profesori celebrii sunt cercetate si din alte tieri, precumu din Ungari'a, Romani'a, Greci'a, Serbi'a, inca si din Russi'a si din Americ'a, chiaru si de càtra unii turci. Se punemu numerulu studentiloru de nationalitati si tieri straine cu prisosu la 2084 cã se remana studenti esiti dela cele 46 milióne locuitori ai Germaniei numai 23000, adeca cãte 500 studenti la 1 milionu de suflete. Se formulamu acumu regul'a de Tri:

$$46'000000 : 20'000 = 500'0000 : ?$$

$$\text{sau} \quad 900'0000 : ?$$

sau adeca: cãti studenti de nationalitate romanésca se afla de ex. in a. 1883 pe la univesitati?

Se dicemu cã 500 sunt prea multi la 1 milionu, chiaru si pentru germani, cu atãtu mai virtosu pentru noi; in gradulu de astadi alu desvoltarei nôstre cu 200 studenti de univesitate la unu milionu de locuitori nicidecumu nu aru fi prea multi; in acestu casu totu s'ar veni 1000 studenti din 5 milióne, 1800 din 9 milióne de romani. Dara cãti sunt in realitate?

*) Ape minerali se afla pe teritoriulu Transilvaniei preste 80, din care câteva sunt analizate inainte de acésta cu 50—60 de ani si de atunci incóce din nou de câteva-ori, altele s'au analizat numai in anii din urma; cele mai multe inse necum se fia fostu analizate si publicate, dara nu sunt cunoscute in publicu nici macaru de nume, decãtu numai carturariloru carii au geografii si statistice de cele bogate. Multime de comune si de proprietari nu sciu, ba nici nu visédia ce tesauze pretiôse au ei pe hotarale lor, atãtu cã ape minerali, cãtu si alte produse ale naturei, de ex. pietri cã marmoru, granitu, alabastru, pamentu de porcelanu si multime altele.

Red.

— (Dela Blasiu) se publica in diariile gubernementali scirea cã Teodoru Pantea (fiu de veduva) din partile Huiedinului, scolaru din clasa 4, este circulatu in tóta tîer'a, cã in statulu acesta nicairi se nu mai póta fi primitu la nici-o scóla, „din cauza cã participase la demonstratiuni nationali,“ cã adeca acelu tineru marturisise, cã elu a implantatu steguletulu tricoloru pe piétr'a comemorativa din campulu libertatiei. Alte sciri dela Blasiu destulu de funeste se voru afla mai tardiu, cã se se sature odata aceia, cari au sbieratu si pretinsu pe tôte tonurile lucruri absolutu impossibili si inca totudeauna asia, cã Blasiulu singuru se scótia castanele fripte din spudia, éra ei se le manance sanatosi, ascunsi la adapostu, dupa dis'a vechia: Bene vixit qui bene latuit.

Chiaru si edificiulu noului seminaru de studenti fû deocamdata sistatu, cu periculu de a se nimici prin tempestati materialulu adunatu.

— (Anunciu!) Adunarea gen. a despartiment. XII in Desiu alu asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu se va tînea la 12 Augustu st. nou a. c. in comun'a Becleanu, la care spre a luã parte se invita toti membrii si partinitorii acestei institutiuni salutare, cari au a se insinuã la presedintele comitetului de primire dn. Georgiu Tecariu protopopu gr.-c. in Bethlen. Din siedinti'a subcomitetului Desiu la 7 Juliu 1883.

Gabrielu Manu,
directoru.

Petru Muresianu,
secretariu.

— Comissiunea internationala dela Clusiu tînu prim'a siedintia in 10 Juliu, éra dupa alte 2—3 siedintie membrii au se plece la Bistritia si de acolo in munti. Limb'a protocóloru este cea francesca.

Publicatiune.

Comitetulu reuniunei femeiloru romane Selagene in siedinti'a sa tînuta la 19 Juniu st. n. a luat decisiunea cã:

Adunarea generala a reuniunei femeiloru romane din Selagiu se va intruni la 9 Augustu 1883 in Opidulu Tasnad cu inceputulu la 10 ôre a. m.

Acésta avemu onóre a-o aduce la cunoscintia publica pe langa acea adaugere, cã terminulu defiptu pe 27 Augustu a. c. prin comitetulu arangeatoriu din Tasnad nu e de a se lua de cinosura.

Prin urmare rogamu pe toti cari se interesedia de prosperarea junei reuniuni: Se binevoiesca a participã la amintit'a adunare generala pe diu'a 9 Augustu st. n. in Tasnad dupa program'a urmatoria:

1. President'a vá deschide adunarea.
2. Se vá ceti raportulu secretariului despre activitatea comitetului.
3. Se vá ceti raportulu cassaresei despre starea cassei.
4. Esmiterea unei comisiuni pentru cercetarea raportelor de sub punctulu 2 si 3.
5. Esmiterea altei comisiuni pentru conscrierea membriloru noii si pentru incassarea tacselor dela membrii vechi si noii.
6. Se voru face propuneri si tîené disertatiuni, aceste din urma daca voru fi insinuate la comitetu.
7. Desbaterea relatiuniloru de sub punctulu 2 si 3.
8. Statorirea locului si terminulu adunarei generale venitoare.
9. Insarcinarea aloru 3 membrii cu verificarea procesului verbalu alu acestei adunari.
10. President'a inchide siedinti'a.

Datu din siedinti'a comitetului reuniunei femeiloru din Selagiu tînuta la 19 Juniu 1883 in Simleulu-Silvanei.

Clara Maniu n. Coroianu,
presidenta.

V. Pop.
secretariu.

„Calicul“ Nr. 7.

Ne permitemu a trage atentiunea p. t. Publicu la editiunea extraordinara a „Calicului“ Nr. 7. Acestu numeru statatoriu din 2¹/₂ côle 8-vu mare, cu 15 ilustratiuni comice tiparite in textu va tractã despre: „Calatori'a prorocului Bileanu, dela Sibiu la BPeŝta“, pe apa. Studii hidro-topo-etnografice si descoperiri diplomatice asupra chestiunei dunarene“ si va esi la 1° Juliu st. v.

Abonentii vechi si noi ai „Calicului“ primescu acestu numeru in conditiunile abonamentului anualu sau semestralu. Deschidemu insa unu abonamentu specialu la Nr. 7 alu „Calicului“ in scopuri filantropice si adeca:

1. Pentru tînutulu Transilvaniei in favorulu reuniunei femeiloru romane din Abrudu.
2. Pentru tînutulu Banatului, in favorulu choruriloru plugariloru romani.
3. Pentru tînutulu Ungariei, in favorulu gimnasiului romanu din Beusiu.
4. Pentru tînutulu Bucovinei in favorulu ori-carui scopu nationalu-romanu, destinandu de consistoriulu metropolitanu din Cernautiu.
5. Pentru tînutulu Romaniei in favorulu societatii „Carpatii.“

P. T. Publicu póte destina venitululu abonamentelor spre ori-care alte scopuri filantropice romane. Noi vomu trimite venitululu curatu acolo, unde p. t. Publicu va cere, si in unulu din numerii viitori ai „Calicului“ vomu publica bilantiulu.

Pretiulu abonamentului e 30 cr. sau 70 bani, si are ase expeda la redactiunea „Calicului“ in Sibiu celu multu pana in 15 Juliu st. v.

Administratiunea „Calicului.“

Post'a redactiunei.

Ne vinu adrese, in care sau numele sau loculu petrecerei nicidecum nu se póte descifrã, éra (la unele) numirea locuintiei ori a postei celei mai de aprópe lipsesce cu totulu asia, in cãtu e preste potintia a se face expeditiunea. Ne rogamu fôrte, cã anume la orasielie mici si la comune rurale se se adaoge si numele comitatului sau alu districtului. Sunt nenumerate comunele care au acelasiu nume, nu numai in câte doue tieri, ci si in aceeasi tiera, inca si in acelasiu districtu. Une-ori au câte 4 inca si câte 5—6 comune din aceeasi tiera acelasiu nume.

Ceremu din nou, cã la Mspte se se lase margini nescrise celu puçinu de trei degete, pentru lucrarea redactiunei.

Ne rogamu cã domnii cari din cauzele susu aratate nu voru primí Nrii indata cu inceputulu semestrului, se binevoiesca a reclamá spre a regulã expeditiunea exactu.

Alta rogare. Anulu si semestrulu se mai incepe la noi inca totu dupa calendar. vechiu Julianu.

— Amsterdam, 9 Juliu. Vetí primí de siguru la Berlin.

— Zilah. (Dupa diarulu Sz. Somlyo Nr. 17). Éra fôrte bine daca cineva l'ar fi tradusu; ar aparea mai cuvendu, cã-ci si noi tînemu la axiom'a DTale: Amicus Plato, amicus Socrates, at magis amica veritas.

Distinctiunea 11 Juliu. Eca, noi ne facuramu datori'a. E cestiune de onóre si chiaru de securitate personale pentru fôrte multi altii cã se vorbésca. Se va publica.

— Sacadate. Prea multe personalitati, care suna fôrte reu la lectori. Voiti se prescurtam?

Cursuri de Bucuresti in Lei noi (franci).

11 Juliu st. n. 1883.

Fonduri de Statu

Banca Nationala (500 l.)	345.—
Societatea „Daci'a-Romania“ (300 l.)	346.—
Banca Romaniei (500 l.)	203.—
Soc. cred. mob. rom. (500 l.)	211.—
Soc. rom. de construct. si lucrari publice (l. 500)	495.—
Rent'a romana 1875 5%	92.—
Rent'a romana amort. 5%	93.—
Rent'a romana (Rurala conv.) 6%	99.—
Obligatiuni de Statu C. F. R. 6%	—.—

Valori felurite:

Creditu fonciaru ruralu 7%	104.—
Creditu fonciaru ruralu 5%	91.—
Creditu fonciaru urbanu 7%	100.—
Creditu fonciaru urbanu 6%	92.—
Creditu fonciaru urbanu 5%	88.—
Obligatiunile Casei Pens.	222.—

Actiuni:

Inprumutulu Stern 7%	—.—
Inprumutulu Oppenheim 8%	—.—
Inprumutulu Municipal 8%	91. ³ / ₄
Inprumutulu orasiului Bucuresti cu lose	30. ¹ / ₂

Nr. 438/1883

(169) 2—3

Concursu.

Pentru ocuparea urmatoriloru posturi la scólele granitieresci din Comitatulu Fagarasiului, si adeca:

1. La scól'a cu 2 invetiatori din Voil'a una invetiatorésca pentru clasa de fete, cu salariu de 300 florini val. aust. anuale.

2. La scól'a cu 3 invetiatori din Vaida-rece una invetiatorésca pentru clasa de fete cu salariu anuale de 240 florini v. a. care in alu doilea semestru se va poté spori pâna la 300 fl.

Cu ambe statiunile mai este impreunatu: cuartieru liberu in edificiulu scólei si lemnele trebuin-tiôse de focu, in fine dreptulu de pensiune, dnpu cumu prescrie legea relativa din fondulu de pensiune docentale granitierescu.

Limb'a de propunere e cea romana; invetiatorés'a nu se va ocupã cu copilele incepetorie, ci numai cu acelea, cari dejã au trecutu preste greutatile de scrisu, cetitu si de a computã, si alu caroru numeru nu va trece preste 30. Petitorialele la aceste posturi se-si substérna petitiunile providiute cu diplome de cualificatiune si alte documente necesarie pâna la 10 Augustu a. curente la:

„Comitetulu administrativu de fondulu scolastecu alu fostiloru granitiari din regimentulu I romanu la Sibiu.“

Editoru si redactoru responsabile: **G. Baritiu**
Tipariulu lui **W. Krafft.**